ว่านชักมดลูกตัวเมีย (Wan chak motluk tua mia)

ภาพจาก www.biogang.net

ชื่อท้องถิ่น : ว่านชักมดลูก ว่านขอ ว่านทรหด (กรุงเทพฯ) ว่านพระยาหัวศึก ว่านการบูรเลือด

ชื่อวิทยาศาสตร์ : Curcuma comosa Roxb.

วงศ์ : ZINGIBERACEAE

ลักษณะทั่วไป : เป็นไม้ล้มลุก มีลำต้นใต้ดินประเภทไรโซม (Rhizome) ลักษณะเป็นเหง้าแง่งค่อนข้างกลมถึงกลมยาวตั้งขึ้น สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ข้ามปีหรือหลายปี เจริญในฤดูฝนและแห้งตายในฤดูหนาว ใบเป็นใบเดี่ยวขนาดใหญ่สีเขียว รูปใบหอกแกมไข่ เส้นกลางใบใหญ่ หน้าใบเป็นร่องตื้น หลังใบเป็นสันแข็งหนา และเรียว มีจำนวน ๘ – ๑๐ ใบ/ต้น ดอกออกเป็นช่อใหญ่แบบช่อเชิงลดตั้งตรงพุ่งขึ้นมาจากกลางลำต้น กลีบดอกมีสีเหลือง เหง้าอ่อนสีขาว เหง้าแก่สีน้ำตาล เนื้อในหัวสีขาวหรีขาวอมเหลือง

การปลูก : ปลูกในดินร่วนอุดมสมบูรณ์สูง ที่มีร่มเงารำไรหรือปลูกกลางแจ้งในเขตพื้นที่ลาดเอียงมีฝนต่อเนื่อง ระยะปลูก ๔๐ x ๓๐ ซม. วางชิ้นพันธุ์และกลบดินพอมิด การปลูกในร่มจะมีรากสะสมอาหารมากกว่าการปลูกกลางแจ้ง ขยายพันธุ์โดยใช้เหง้าหัวหรือแง่งนิ้ว
ที่มีตาอยู่ ๒ - ๓ ตา/ชิ้นพันธุ์

ภาพจาก Natres.skc.rmuti.ac.th

การเก็บเกี่ยว : อายุเก็บเกี่ยวที่เหมาะสม เมื่อมีอายุ ๙ เดือนขึ้นไป

แหล่งปลูกสำคัญ : ปราจีนบุรี กาญจนบุรี ตาก พิษณุโลก

ผู้ปลูก/กลุ่มปลูกที่สำคัญ : นายนิพนธ์ ฉิมรวย/กลุ่มปรับปรุงคุณภาพสมุนไพร ตำบลหินดาด อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี โทร. ๐๘-๙๙๑๘-๓๗๐๒

ภูมิปัญญาหมอพื้นบ้าน : เหง้าสด กินแก้โรคลำไส้ แก้เบาหวาน แก้ริดสีดวงทวารเกือบทุกชนิด เหง้าใช้เป็นยาบำรุงหลังคลอดบุตร

การใช้ประโยชน์ : ใช้เป็นส่วนผสมในเครื่องสำอาง ช่วยให้ผิวพรรณชุ่มชื้น บำรุงผิวหน้า

สารสำคัญและสรรพคุณ : มีฮอร์โมน Estrogen สำหรับสตรีวัยทอง ช่วยชะลอความแก่ ช่วยลดอาการปวดท้องประจำเดือน

ภาพจาก goodthaiherb.com